

ЯВИЩЕ СИНОНІМІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ОНОМАСТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

MARTA ABUZAROWA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

THE PHENOMENON OF SYNONYMY IN UKRAINIAN ONOMASTIC TERMINOLOGY. The article is dedicated to Ukrainian onomastic terminology, which still requires systematisation and unification. The first part of the article briefly examines the formation of onomastic terminology in Ukrainian scholarly tradition and some of the difficulties associated with the use of onomastic terms in literature. The second part of the article discusses the problem of synonymy in onomastic terminology.

Keywords: synonyms, Ukrainian onomastic terminology, unification of onomastic terminology.

Українська мовознавча термінологія стихійно почала розвиватися в першій чверті ХХ ст., у зв'язку зі створенням Української АН. Протягом 30–40-х років ХХ ст. здобутки української мовознавчої науки успішно ліквідував тодішній режим, який згодом також забороняв нові українознавчі дослідження і проекти аж до здобуття Українською державою незалежності в 1991 р.

Спроби творити українську ономастичну термінологію до 1991 р. були поодинокі і, на жаль, маломасштабні. Сюди належить проект В. Німчука *Українська ономастична термінологія* (через невеликий тираж до проекту мало доступ обмежене коло читачів) і пізніші доповнення до нього [Німчук 1966], доповідь П. Чучки [Чучка 1966], рекомендації мовознавців А. Білецького [Белецкий 1976], І. Ковалика [Ковалик 1976], спроби М. Худаши [Худаши – Абашина 1980]. Після 1991 р. на потребу впорядкування ономастичної термінології звертають увагу І. Фаріон [Фаріон 1994], Т. Ковалевська [Ковалевська 1994], М. Торчинський [Торчинський 2008], проте словника української ономастичної термінології на той час не створено. Майже три десятиліття українські ономасти користувалися російським словником ономастичних термінів

Н. Подольської [Подольская 1978], виданим у 1988 р. і перевиданим через 10 років. Протягом останнього часу українська ономастична наука зміцніла, з'явилися нові терміни, які слід упорядкувати й систематизувати, відтак виникла потреба у створенні словника саме української ономастичної термінології. За виконання цього завдання взяли мовознавці Дмитро Бучко й Наталія Ткачова, і як результат їхньої праці у 2012 р. вийшов друком *Словник української ономастичної термінології* [Бучко – Ткачова 2012] (далі – СУОТ), який, попри скромний тираж (всього 500 примірників), став настільною книгою і досвідчених ономастів, і ономастів-початківців.

Хоча словник вже існує, процес уніфікації ономастичної термінології – це непросте й довготривале завдання, яке надалі стоїть перед українськими мовознавцями (потребу виконання цього завдання спробуємо обґрунтувати в нашій статті).

Навіть після публікації словника, з'являються дослідження, які звертають увагу на необхідність упорядкування ономастичної термінології. Це розвідки І. Казимирової *Ономастична термінологія української мови в аспекті проблеми гармонізації* [Казимирова 2013a] та *Метаязык украинской ономастики в контексте славянской традиции* [Казимирова 2013b], М. Торчинського *Українська ономастика: історія, сьогодення, перспективи*, у якій автор справедливо вказує на чималі прогалини в сучасній *структурі термінозначень, передусім денотатно-номінативного спрямування* [Торчинський 2013: 220]. Зважаючи на прогалини й безладдя у вживанні ономастичних термінів, спробуємо ще раз звернутися до питання труднощів становлення української ономастичної терміносистеми.

Основна проблема в ономастичній термінології пов'язана із тим, що для позначення одного й того ж денотата нерідко існує низка різних термінів. Так виникає явище синонімії та різнобій в ономастичній термінології, про який пише Н. Бербер [Бербер 2011], наводячи як приклад довгий і досі не завершений процес творення назви розділу ономастики, що займається вивченням власних назв у літературно-художньому творі. *Поетична ономастика, поетика оніма, поетоніміка, поетонімологія* (В. Калінкін), *літературно-художня ономастика* (Л. Белей), *поетична ономастика* (Е. Магазаник), *стилістична ономастика* (К. Зайцева), *літературна ономастика* (І. Немировська) – ось низка назв розділу ономастики, що вивчає оніми літературно-художніх творів. Ю. Карпенко пропонує називати цей розділ терміном *літературна ономастика* або *ономастика художньої літератури*. Попри функціонування в СУОТ термінів-синонімів *ономатопоетика* та *поетична ономастика*, найвідповіднішим автори також вважають термін *літературна ономастика* [Бучко – Ткачова 2012: 140, 150]. Зважаючи на рекомендації науковців, простежуємо все ширше й більш уніфіковане вживання саме терміна *літературна ономастика*, який, сподіваємося, невдовзі

стане єдиним на позначення розділу ономастики, що вивчає власні назви в літературно-художньому творі.

Крім проблеми синонімії, в ономастичній термінології наявні випадки псевдоомонімії. Яскравим прикладом цього явища в українській ономастиці є термін *бібліонім*. Мовознавці Л. Литвин [Литвин 2006], Ю. Браїлко [Браїлко 2005], Л. Селіверстова [Селіверстова 2011] вважають термін *бібліонім* дериватом від лексеми *Біблія*, тому використовують його на позначення *назви біблійної постаті*. Натомість інші дослідники власних назв, як В. Зеленько [Зеленько www], Т. Крупеньова [Крупеньова 2010], використовують термін *бібліонім* на позначення *назви будь-якого твору – художнього, релігійного, наукового, політичного тощо* [Герасимчук – Нечипоренко 2002: 140]. Так, не заглиблюючись в етимологічні тонкощі, можна стверджувати, що термін *бібліонім* у значенні *назва біблійної постаті* та *бібліонім* у значенні *назва будь-якого твору* – це омоніми. Насправді, омонімії немає, це лише неправильне слововживання. Ситуацію прояснює СУОТ із чітким визначенням терміна: *бібліонім* – це *вид ідеоніма, підвид хрематоніма, власна назва будь-якого художнього, публіцистичного, релігійного, наукового, політичного і т. д. твору* [Бучко – Ткачова 2012: 56]. У білоруській [Шур 2010; Каленік 2011] і російській [Авлакулов 2011; Чеснокова 2011] ономастиці термін *бібліонім* також функціонує лише зі значенням *назва літературного твору*. Для назв біблійних персонажів доцільно вживати словосполучення *біблійні антропоніми* [Stetsula 2011: 229]. Автори, які використовують термін *бібліонім* на позначення *назви біблійної постаті*, виводять його від слова *Біблія*, а не безпосередньо від гр. *biblion книга* (хоча термін *бібліонім* і термін *Біблія* походять від одного й того ж грецького етимона *biblion*, в українській мові дериваційно вони не залежні між собою), тому й з'явилася псевдоомонімія. Сподіваємося, єдине визначення в СУОТ допоможе уникнути подібних помилок.

Звернемо увагу на ще один випадок помилкового слововживання, що стосується таких термінів-паронімів, як *онімний* – *ономастичний*, *антропонімний* – *антропонімічний* і т. д. *Онімний* / *антропонімний* – це такий, який стосується *оніма* (власної назви) / *антропоніма* (особової назви), *ономастичний* / *антропонімічний* – що стосується науки ономастики/антропоніміки. Ці терміни часто не виправдано підмінюють. До прикладу, дехто з мовознавців вживає словосполучення *відономастичні прізвища* [Булава www], маючи на увазі прізвища, що походять від власних назв, тобто *відонімні*. Важливо диференціювати ці поняття. Крім термінів *антропонімний* та *антропонімічний*, слід відокремлювати термін *антропоніміїний* – похідний від антропонімія (сукупність термінів) [Казимиrowa 2013: 189–190]. Така ж проблема виникає при слововживанні термінів *антропонімія* – те саме, що антропонімікон,

тобто сукупність антропонімів, та *антропоніміка* – галузь ономастики, наука про особові назви. Крім того, укладачі СУОТ вважають некоректним уживання терміна *антропооснова* [Бучко – Ткачова 2012: 45], який часто використовують українські ономасти. Термін *антропооснова* означає *основа людини*, а не основа антропоніма, тому укладачі справедливо радять вводити до наукового обігу терміни *антропонімна основа*, *антропонімооснова*.

Окрім розбіжностей у власне ономастичній термінології, спостерігаємо варіантність, а нерідко й помилкове вживання деяких українських мовознавчих термінів, що часто стосуються методів і прийомів ономастичного дослідження. Такі розбіжності ґрунтовно описує провідний український ономаст Ю. Карпенко у своїй статті *Деяко про вивчення власних назв* [Карпенко 2010] на підставі аналізу десятків кандидатських і докторських дисертацій. Особливу увагу мовознавець звертає на плутанину й синонімію в наступних термінах:

- *кількісний метод* дослідження, *статистичний* і *математичний*. Усі три назви активно використовують ономасти у своїх дослідженнях, не зважаючи на різницю між цими методами. Зазвичай в ономастичних працях використовують *кількісний метод*, адже йдеться лише про підрахунки, а не математичні формули чи обчислення відсотка ймовірності результатів, якими оперує *статистичний* і *математичний методи* [Карпенко 2010: 44].
- *синхронно-описовим методом* здебільшого невивиправдано називають просто *описовий метод*, який значно частіше використовується в ономастичних дослідженнях;
- *зіставний метод* також називають *описово-зіставним* або *порівняльно-зіставним* (усі три терміни означають одне поняття і вживаються як синоніми);
- ... *етимологічний метод*, переважно він же *порівняльно-історичний*, *порівняльно-діахронічний* [Карпенко 2010: 44].

Як вже згадувалося вище, найважливішою причиною розбіжностей в українській ономастичній терміносистемі є наявність у її межах значної кількості термінів-синонімів, тому докладніше зупинимося саме на явищі синонімії в ономастичній термінології. Явище синонімії в українській термінології різних галузей описувало багато мовознавців [Кочерган 1980; Кочан 2008; Мартиняк 2008; Цимбал 2007; М'ягkota 2014; Фецько 2014], проте синонімія в ономастичній термінології не була предметом спеціального дослідження.

Причини виникнення синонімів у термінології подібні до причин появи синонімних назв у загальнонародній мові. Варто однак зважити, чи доцільність використання синонімів у термінології є рівнозначною доцільності збагачення загальнонародної мови за допомогою синонімів. Більшість мовознавців вважає явище синонімії в термінології негативним, оскільки термін як виразник спеціальних понять повинен мати одне значення і не повинен створювати неточності в спеціалізованій комунікації. Термін – це слово або словосполучення, що вживається для точного вираження поняття з якої-небудь галузі знання – науки, техніки, мистецтва, суспільного життя тощо. У галузі науки терміни утворюють систему (термінологію). У межах цієї системи термін не повинен мати синонімів, він також не може бути багатозначним [Єрмоленко й ін. 2001: 183]. Аналогічне визначення подають автори словника іншомовних слів [Биби́к – Сюта 2006: 533]. Подібну думку висловлюють польські мовознавці: *Zgodnie z zasadą jednomanowości terminów skierowaną przeciw równoznacznikom i bliskoznacznikom i głoszącą, że tylko jedna nazwa powinna oznaczać jedno pojęcie, synonimię, tak użyteczną w języku potocznym do wyrażenia rozmaitych odcieni znaczeniowych, w terminologii uważa się za bardzo szkodliwą, przysparzającą wiele trudności tak naukowcom i technikom, jak i innym osobom korzystającym z literatury specjalistycznej* [Górski 1979: 179–180]. К. Гурський доводить, що синоніми в термінології не позначають нових понять чи об'єктів на відміну від синонімів розмовної мови – тут синоніми, як правило, означають близькі, але не тотожні поняття. Синоніми в термінології характеризуються рівнозначністю (так звані абсолютні синоніми, деякі мовознавці називають їх дублетами), а синоніми в розмовній чи художній мові – близькозначністю [Grodziński 1985]. Тому *twierdzenie o wzbogaceniu języka poprzez stosowanie synonimów w terminologii nie wytrzymuje krytyki* [Górski 1979: 180].

Отже, досконалий термін повинен бути моносемантичним і не мати синонімів. Проте сучасна наука з її стрімким зростанням кількості термінів рясніє термінами-синонімами і навіть цілими синонімними¹ рядами. Не є винятком і ономастика. Аналіз ономастичної терміносистеми на базі СУОТ дозволив встановити терміни-синоніми, які з'явилися внаслідок:

1) вживання запозичених термінів або терміносполук. Це сприяло утворенню синонімних пар запозичений термін/терміносполука – питомий термін / терміносполука: *аббревіатурна власна назва – складноскорочена власна назва* (тут беремо до

1 За аналогією до прикметників *антропонімічний* – *антропоніміїний* – *антропоніміїний*, використовуємо терміни *синонімічний* (від синоніміка) – *синоніміїний* (від синонімія) – *синоніміїний* (від синонім). Оскільки термін *синоніміка* використовується для позначення синонімії, терміни *синоніміїний* та *синонімічний* можуть бути взаємозамінними, але не *синоніміїний*. *Дет.* [Васецька 2014].

уваги лише перший компонент терміносполук, який відрізняється за походженням: у першому випадку – це запозичене слово, а в другому – власне українське), *автохтонна власна назва – питома власна назва, деривативна назва – похідна назва, екзогенна назва – запозичена назва, раритетне ім'я – рідкісне ім'я, індигенна назва – споконвічна назва, апелятивна лексика – загальні назви, секундарна номінація – вторинна номінація* (беремо до уваги лише перший компонент, оскільки другий в обох випадках запозичений), *гібридна власна назва – двомовна власна назва;*

2) паралельного вживання двох запозичених термінів/терміносполук: *апелятивізація – деонімізація, дигнітонім – гоноронім, міфоантропонім – міфоперсонім, онімний – пропріальний, агіографічне ім'я – календарне ім'я, поетична антропоніміка – літературна антропоніміка, відтеонімне ім'я – теофорне ім'я, гіперична форма – гіперкоректна форма, некалендарне ім'я – неканонічне ім'я, неофіційна назва – партикулярна назва, поетичний антропонім – літературно-художній антропонім, офіційна назва – стандартизована назва, онімна калька – назва-калька;*

3) паралельного вживання двох питомих термінів/терміносполук: *дохристиянське ім'я – язичницьке ім'я, ім'я церковне – ім'я хресне, найменування – назва, шкільне прізвисько – учнівське прізвисько, іменна основа – основа назви;*

4) заміни словосполучення однослівним терміном, в результаті якого з'явилися такі синонімічні пари:

- а) терміносполука – однослівний термін (тут також зазвичай фіксуємо пари, що складаються із запозиченого та автохтонного слова або словосполучення): *загальна назва – апелятив, власна назва – онім, внутріміський топонім – урбанонім, внутрісільський топонім – віконім, географічна назва – топонім, особова назва – антропонім, прізвищева назва – протопрізвище, словник онімів – ономастикон, таємний онім – криптонім;*
- б) терміносполука – однослівний термін, утворений суфіксальним, префіксальним або суфіксально-префіксальним способами шляхом відкидання одного або двох компонентів терміносполуки: *дослідник антропонімії – антропоніміст, демінутивне ім'я – демінутив, меморіальна назва – меморатив, метронімне прізвище – метронім, гінеконімне прізвище – гінеконім, зворотна деривація – редеривація, гіпокористична назва – гіпокористика, міфологічна власна назва – міфонім, відапелятивна власна назва – деапелятив, онімізація апелятива – деапелятивація.*

Від термінів-синонімів мовознавці пропонують розмежовувати терміни-варіанти. *Варіантами варто називати формальні видозміни того самого слова* [Мартиняк

2008: 102]. В ономастичній терміносистемі фіксуємо морфологічні терміни-варіанти: *антропоморфізація – антропоморфізм, етнімічні прізвища – відетнімічні прізвища, патронімне прізвище – відпатронімне прізвище*. Окрім цього, до термінів-варіантів належать ті, одним елементом яких є терміносполука, а другим – її усічена аналітична форма – термін-комполіт (для їхнього творення були використані однакові структурні компоненти, тому їх можна кваліфікувати як варіанти): *абрєвіатурне прізвище – прізвище-абрєвіатура, відтопонімний антропонім – топонімоантропонім, антропонімна лексема – антропонімолексема, антропонімна основа – антропонімооснова, топонімна основа – топонімооснова, топонімна ізоглоса – топонімоізоглоса, топонімний формант – топонімоформант, відантропонімний топонім – антропотопонім, онімний словотвір – онімотворення, етнімічний топонім – етнімотопонім, посесивний топонім – топонім-посесив*.

Ономастичні терміни-синоніми мають здатність об'єднуються у більші групи, так звані синонімічні ряди. Найчисельнішим є такий синонімічний ряд, який об'єднує 10 термінів: *поетична ономастика, поетика оніма, поетоніміка, поетонімологія, літературно-художня ономастика, поетична ономастика, стилістична ономастика, літературна ономастика, ономастика художньої літератури, ономатопоетика*. Окрім цього, фіксуємо такі синонімічні ряди: *апотропоєїчне ім'я – апотропоая – захисне ім'я – охоронне ім'я, антропонімний формант – антропонімоформант – формант антропоніма, еліпсована назва – еліпсис – назва-еліпс, етимон – вихідне слово – мотивувальне слово, зіставлення в назвах – юкстаполіт – юкстаполітна назва, зменшувальна назва – демінутив – демінутивна назва, літературно-художній онім – поетонім – поетична назва, номінація – іменування – присвоєння назви, ендогенний етнімічний – автоетнімічний – самоназва етносу, антропонімія – антропонімікон – словник антропонімів*.

Окрім власне ономастичних термінолексем, існує безліч синонімів серед загальних мовознавчих термінів, які часто використовуються в ономастичних дослідженнях, як наприклад: *екстралінгвальний чинник – позамовний чинник, елемент назви – компонент назви, контракція – стягнення, описовий метод – дескриптивний метод, називна функція – номінативна функція, контамінація – схрещування і багато інших*.

У результаті аналізу термінолексем СУОТ вдалося зібрати 141 термін, з яких 46 пар термінів-синонімів, 14 пар термінів-варіантів та 11 синонімічних рядів. Наведені приклади свідчать про те, що в українській ономастичній термінології наявна значна кількість термінів-синонімів. Крім цього, фіксуємо псевдо-омоніми, терміни-варіанти, непослідовне вживання ономастичних термінів, що суперечить виробленим до

термінолексем вимогам, таким як точність, системність, однозначність, стилістична нейтральність. Як бачимо, необхідність уніфікації й кодифікації ономастичної термінології – це складне й довготривале завдання, яке надалі стоїть перед українськими мовознавцями. Цілком уникнути синонімії в термінології, мабуть, не вдасться, але варто працювати над мінімалізацією цього явища.

BIBLIOGRAFIA

- Авлакулов 2011:** Авлакулов, Я. Малоизученные типы имен собственных узбекского языка и проблемы их исследования. В: *Вестник Челябинского государственного университета*, № 25 (240). Филология. Искусствоведение. Вып. 58, 2011, 11–14.
- Белецкий 1976:** Белецкий, А. Лексикология и теория языкознания (ономастика). В: *Вопросы языковой структуры*. Киев, 1976.
- Бербер 2011:** Бербер, Н. Щодо питання про терміносистему поетонімології. В: *Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри*. Відп. ред. М. І. Михайлуца. Одеса, 2011, 180–183.
- Бибик – Сюта 2006:** Бибик, С.; Сюта, Г. *Словник іншомовних слів. Тлумачення, словотворення та слововживання*. Харків, 2006.
- Браїлко 2005:** Браїлко, Ю. *Конфесійна лексика у творчості українських поетів 60–80-х років ХХ століття (семантико-стилістичний аспект)*. Автореф. дис... канд. філол. наук. Київ, 2005.
- Булава www:** Булава, Н. Лексико-семантична характеристика твірних основ сучасних українських прізвищ Північної Донеччини, с. 62, <http://82.207.112.221/dudchenko/165/fulltext/kpripoti1/kpripoti_62-64.pdf> (доступ: 26.08.2013).
- Бучко – Ткачова 2012:** Бучко, Д.; Ткачова, Н. *Словник української ономастичної термінології*. Харків, 2012.
- Васецька 2014:** Васецька, О. Метамова опису термінологічної синонімії української мови: терміни синонімний – синонімічний – синоніміїний. В: *Мова і культура*. Випуск 17, т. 1 (169). Київ, 2014, 293–297.
- Герасимчук – Нечипоренко 2002:** Герасимчук, В.; Нечипоренко, А. *Антропоніми. Історія і сучасність*. Кам'янець-Подільський, 2002.
- Єрмоленко й ін. 2001:** Єрмоленко, С.; Бибик, С.; Тодор, О. *Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. Київ, 2001.
- Зеленько www:** Зеленько, В. Культурологічна лексика в драматичних творах Лесі Українки, <http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/dlgum/2008_7/7.html> (доступ: 15.12.2012)
- Казимиrowa 2013a:** Казимиrowa, І. Ономастична термінологія української мови в аспекті проблеми гармонізації. В: *Мова і культура*. Вип. 16, т. 2, 2013, 186–193.
- Казимиrowa 2013b:** Казимиrowa, І. Метаязык украинской ономастики в контексте славянской традиции. В: *Вестник Челябинского государственного университета*, № 31 (322). Филология. Искусствоведение. Вып. 84, 2013, 40–42.

- Калетнік 2011:** Каленік, І. Лінгвапаэтычныя прыёмы актуалізацыі онімаў-алюзій у паэзіі постмадэрнізму. В: *Нацыянальная мова і нацыянальная культура: аспекты ўзаемадзеяння*. Рэдкал.: В. Д. Старычонак, Д. В. Дзятко (адк. рэд.), Н. А. Радзіваноўская і інш. Мінск, 2011, 114–119.
- Карпенко 2010:** Карпенко, Ю. Дещо про вивчення власних назв. В: *Українська мова*. № 1, 2010, 39–45.
- Ковалевська 1994:** Ковалевська, Т. *Ономастична термінологія. Основні терміни, поняття, визначення: Матеріали до спецкурсу для студентів-філологічних спеціальностей*. Одеса, 1994.
- Ковалик 1976:** Ковалик, І. До упорядкування системи українських ономастичних термінів. В: *Повідомлення Української ономастичної комісії*. Вип. 14. Київ, 1976.
- Кочан 2008:** Кочан, І. Варіанти і синоніми термінів з міжнародними компонентами. В: *Вісник Нац. ун-ту „Львівська політехніка“*. Серія „Проблеми української термінології“. № 620, 2008, 14–19.
- Кочерган 1980:** Кочерган, М. *Слово і контекст (лексична сполучуваність і значення слова)*. Львів, 1980.
- Крупеньова 2010:** Крупеньова, Т. Функціонування бібліонімів у творах Лесі Українки та Василя Стефаника. В: *Současná ukrajinistika. Problémy jazyka, literatury a kultury. Sborník vědeckých článků Z mezinárodní konference V. Olomoucké sympozium ukrajinistů střední a východní Evropy*. Olomouc, 2010, 164–168.
- Литвин 2006:** Литвин, Л. *Ономастична система художньої прози (на матеріалі французьких романів XIX–XX століть)*. Автореф. дис... канд. філол. наук. Київ, 2006.
- М'ягkota 2014:** М'ягkota, І. Синоніми та варіанти у термінолексичній української фольклористики. В: *Вісник Національного університету „Львівська політехніка“*. № 791: *Проблеми української термінології*, 2014, 129–133.
- Мартиняк 2008:** Мартиняк, О. Явище синонімії у термінологічній лексиці. В: *Вісник Національного університету „Львівська політехніка“*. № 620: *Проблеми української термінології*, 2008, 100–103.
- Німчук 1966:** Німчук, В. Українська ономастична термінологія (проект). В: *Повідомлення Української ономастичної комісії*. Вип. 1. Київ, 1966, 24–43, 60–64.
- Подольская 1978:** Подольская, Н. *Словарь русской ономастической терминологии*. Москва, 1978.
- Селіверстова 2011:** Селіверстова, Л. Ономастичний простір поезії Володимира Калашника. В: *Незгасимий словосвіт*. Укладачі М. Філон, Т. Ларіна. Харків, 2011, 456–467.
- Торчинський 2008:** Торчинський, М. Словник української ономастичної термінології (засади, структура, коментарі). В: *Українське мовознавство: міжвідом. наук. зб.* Вип. 38. Київ, 2008, 243–247.
- Торчинський 2013:** Торчинський, М. Українська ономастика: історія, сьогодення, перспективи. В: *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. Вип. 6 (1), 2013, 217–238.
- Фаріон 1993:** Фаріон, І. Джерела та основи творення ономастичної термінології. В: *Проблеми науково-технічної термінології: тези доп. II Міжнар. наук. конф. (21 – 24 вересня 1993 р.)*. Львів, 1993, 164–166.
- Фецко 2014:** Фецко, І. Синонімія в сучасній музейній термінології. В: *Мандрівець*, 2/2014, 65–70.

- Худаш – Абашина 1980:** Худаш, М.; Абашина, В. Явища синонімії й полісемії в антропонімічній термінології. В: *Науково-технічний прогрес і проблеми термінології: Тези до Республіканської наукової конференції (Львів, травень 1980 р.)*. Київ, 1980, 169–170.
- Цимбал 2007:** Цимбал, Н. *Сучасна українська термінологія органічної хімії*. Умань, 2007.
- Чеснокова 2011:** Чеснокова, П. Поле названий праздників: структура и компонентный состав (на материале чешского и русского языков). В: *Вестник Волгоградского государственного университета*. Серия 2: Языкознание, № 1–13, 2011, 236–239.
- Чучка 1966:** Чучка, П. Типи власних особових імен та їх класифікація (до питання нормалізації антропонімічної термінології). В: *Тези доп. XX наук. конф.: Серія мовознавча*. Ужгород, 1966, 3–8.
- Шур 2010:** Шур, В. *Уласнае імя ў мастацкім тэксце*. Мінск, 2010.
- Górski 1979:** Górski, K. Semantyczne i gramatyczne właściwości terminów technicznych. W: *Studia Rossica Posnaniensia*, 12/1979, 177–186.
- Grodziński 1985:** Grodziński, E. *Językoznawcy i logicy o synonimach i synonimii. Studium z pogranicza dwóch nauk*. Wrocław, 1985, 11–27.
- Stetsula 2011:** Stetsula, M. Семантико-стилістичний і культурологічний потенціал sacrum-онімів у поетичних текстах Ліни Костенко. W: *Cyryl i Metody w kulturze i języku Słowian*. Biała Podlaska, 2011, 227–236.